

בש"פ 3820/20 - היועץ המשפטי לממשלה נגד פבריס אלברט בניני, יאן משה לוק זואגי

בבית המשפט העליון

בש"פ 3820/20

לפני: כבוד השופט ג' קרא

העורר: היועץ המשפטי לממשלה

נגד

המשיבים: 1. פבריס אלברט בניני
2. יאן משה לוק זואגי

ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי
(סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, על
החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים מיום
10.6.2020 במ"ת 14357-06-20 שניתנה על ידי כב'
השופט דוד גדעוני

תאריך הישיבה: י"א בסיון התש"ף (11.6.2020)

בשם העורר: עו"ד תם כהן

בשם המשיב 1: עו"ד ליה פלוס
בשם המשיב 2: עו"ד עידן שני

מתורגמנית לשפה הצרפתית: הגב' ולרי גרומן

החלטה

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים)

עמוד 1

על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט ד' גדעוני) במ"ת 14357-06-20 מיום 10.6.2020 להורות על שחרור המשיבים למעצר בפקוח אלקטרוני ובתנאים מגבילים במסגרת עתירה להכרזתם כבני-הסגרה לצרפת.

רקע

1. המשיבים, בעלי אזרחות כפולה ישראלית וצרפתית, עלומצרפת לישראל לפני מספר שנים ומתגוררים בהיחד עם משפחותיהם. ביום 7.6.2020 הגיש העורר עתירה לבית המשפט המחוזי להכריז על המשיבים כבני-הסגרה לצרפת (תה"ג 14271-06-20) (להלן: העתירה). העתירה מגוללת מסכת אירועים לפיה הונח המשיבים וניסו להונות בצוותא חדא ממקום מושבם בארץ, חברות מסחריות צרפתיות ואנשים פרטיים. בגין מעשים אלה ביקשה צרפת את הסגרתם על מנת להעמידם לדין בגין עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ועבירות של ניסיון קבלת דבר במרמה, עבירות של צד כל אחת מהן קבוע עונש של 10 שנות מאסר על פי הקוד הפלילי הצרפתי (להלן: עבירות ההונאה).
 2. ביום 21.4.2020, עוד בטרם הוגשה העתירה, נעצרו המשיבים בעקבות מידע שהועבר למשטרת ישראל על ידי הרשויות בצרפת לפיו הם מבצעים עבירות הונאה. מעצרו של המשיבים הוארך מעת לעת מכוח סעיף 13(א) לחוק המעצרים.
 3. ביום 3.5.2020 לאחר שהתקבלה בקשה להסגרתם לצרפת, נעצרו המשיבים בהוראת קצין משטרה מכוח סעיף 6 לחוק ההסגרה, תשי"ד-1954 (להלן: חוק ההסגרה).
 4. ביום 6.5.2020 הורה בית משפט השלום בירושלים על מעצרו של המשיבים בפקוח אלקטרוני ובתנאים מגבילים נוספים עד ליום 24.5.2020 לפי סעיף 7 לחוק ההסגרה. נגד החלטה זו הגיש העורר ערר לבית המשפט המחוזי (עמ"י 17643-05-20) שקיבל את הערר וקבע כי המשיבים יוותרו במעצר עד להגשת תסקיר שירות מבחן בעניינם.
- תסקירי שירות המבחן
5. בתסקיר מיום 7.6.2020 המליץ שירות המבחן על מעצר המשיב 1 בפקוח אלקטרוני בביתו. עלאף ההערכה הסיכויים להמשך מעורבות שולית בתחום המרמה, חומרת העבירות המיוחסות למשיב 1 ויכולת ההסתרה כלפי בני משפחתו, מצא שירות המבחן כי מעצרו וההליך המשפטי בעניינו מהווים גורם מרתיע המפחית את הסיכון. עוד ציינו שירות המבחן כי, כעולה מגיליון הרישום הפלילי ומדבריו של המשיב 1, אין לו עבר פלילי. שירות המבחן התרשם כי אין מדובר בדפוסים שוליים מקובעים ומושרשים וכי יש בפקוח האלקטרוני ובפקוח ערבים סמכותיים, תוך מניעת כלאמצעית קשורת ואינטרנט, כדי להפחית את הסיכון. לאחר שבחן את הערבים המוצעים סבר שירות המבחן כי אלו ערוכים להגברת מעורבות וערנות להתנהלותו ויכולים לשמש כמפקחים סמכותיים.
 6. בעניינו של המשיב 2 נמנע שירות המבחן, בתסקיר מיום 31.5.2020, מהמלצה על מעצר בפקוח

אלקטרוני. להערכת שירות המבחן קיים סיכון להמשך התנהלות מרמתיות והסתרתית. לפיכך, למרות התנהלות התקינה של המשיב 2 במרבית חייו, היעדר עבר פלילי וההרתעה שבמעצרו, הרי שהתנהגותו מאופיינת ביכולות הסתרה מבני משפחתו ובהתנהלות מגמתית מול שירות המבחן, נדרש פיקוח אנושי הדוק לצד הפיקוח האלקטרוני. לאחר שבחן את המפקחים המוצעים, סבר שירות המבחן כי אשת המשיב 2 אינה יכולה לשמש כמפקחת עיקרית. לפיכך, ביום 1.6.2020 הוארך מעצרו של המשיב 2 על ידי בית משפט השלום בירושלים לפי סעיף 7(ב) לחוק ההסגרה.

ההלך בפני בית המשפט המחוזי

7. ביום 7.6.2020 הוגשה העתירה לבית המשפט המחוזי ויחד עימה בקשה למעצר המשיבים עד למתן החלטה בעתירה, לפי סעיף 5 לחוק ההסגרה (להלן: בקשת המעצר). בדיון בבקשת המעצר, שהתקיים ביום 8.6.2020, הסכימו המשיבים על קיומן של ראיות לכאורה ושל עילות מעצר. בדיון נחקרו חלק מהמפקחים המוצעים ובדיון שהתקיים למחרת, נחקר מפקח חלופי למשיב 2. כמו כן הובא לידיעת בית המשפט כי למשיב עבר פלילי בעבירות מרמה שעליהן נדון בצרפת.

8. בהחלטתו עמד בית המשפט על עילות המעצר נגד המשיבים. נקבע כי המסוכנות נשקפת מהמשיבים לאור משך התקופה שבה ביצעו, על פי הנטען, את העבירות, והתחכום בביצוע מעשי המרמה תוך התחזות ושימוש באמצעים טכנולוגיים, וזאת חרף הסכום הנמוך יחסית (93 אלף יורו) לפרשות דומות, שקיבלו לידיהם כתוצאה ממעשי המרמה. כן נקבע כי העבירות המיוחסות למשיבים מחזקות את החשש להימלטות מן הדין, אולם בהערכת עוצמת החשש יש להביא בחשבון כי לא הונחה תשתית המלמדת על כוונה להימלט בפועל וכן משום שהמשיבים לא נמלטו מצרפת, המבקשת את הסגרתם ומשום שהחשש שיברחו למדינה אחרת נמוך שכן משפחותיהם מצויות בישראל ובצרפת.

9. ביחס לשני המשיבים קבע בית המשפט המחוזי כי אין המדובר במי שלא ניתן ליתן בהם אמון במידה המצדיקה שלילת כל אפשרות למעצר בפיקוח אלקטרוני. בעניינו של המשיב 1, דחה בית המשפט המחוזי את טענת העורר לפיה תסקיר המעצר אינו משקף נאמנה את מצב הדברים לאחר שנתגלה כי למשיב 1 יש עבר פלילי בצרפת הכולל הרשעות במעשי הונאה מהשנים 2005-2006, משום שלא הובהר האם המשיב 1 נשאל מפורשות על עברו הפלילי בצרפת. ובעניינו של המשיב 2, קבע בית המשפט כי על אף שהמשיב 2 התנהל באופן הסתרת אל מול שירות המבחן, יש להתחשב בכך שהודה בעיקר המעשים המיוחסים לו ולמשיב 1, בכך שאין לו עבר פלילי ובכך ששירות המבחן לא בא בהמלצה למעצרו בפיקוח אלקטרוני רק משום הסתייגותו מיכולתה של אשתו לשמש כמפקחת.

10. לפיכך ולאחר שבית המשפט עצמו התרשם מן המפקחים המוצעים, נקבע כי במכלול הנסיבות, לרבות האינטרס הציבורי בקיום התחייבויותיה הבינלאומיות של ישראל, ניתן להורות על מעצרם של המשיבים בפיקוח אלקטרוני ובתנאים המגבילים הבאים: איסור יציאה מהארץ עד תום ההליכים; איסור על הכנסת כל אמצעי תקשורת לדירתה בשישה; הפקדת ערבות בנקאית שתוקפה אינו מגבולת 250,000 ש"ח; התחייבות עצמית בסך 250,000 ש"ח; חתימה על כתב ערבות בסך 100,000 ש"ח מצד כל אחד מהמפקחים (להלן: התנאים המגבילים).

הערר

11. בערר שבכתב ובטיעוניו בעל פה, השיג העורר על קביעת בית המשפט קמא לפיה די במעצרו של המשיבים בפיקוח אלקטרוני כדי לאיין את המסוכנות ואת החשש להימלטות מן הדין. לשיטתו, תסקירי שירות המבחן בעניינם של המשיבים אינם מפיגים את המסוכנות ואת החשש להימלטות; בית המשפט התעלם מהנסיבות הייחודיות של המקרה אשר מקימות חשש להימלטות ולא התחשב באופיו הייחודי של הליך ההסגרה, שהוכר בפסיקת בית משפט זה ככזה שיש בו כדי להטות את הכף לעבר ההגנה על שלום הציבור ותקינות ההליך השיפוטי.

העורר טוען כי התנאי הבסיסי למעצר בפיקוח אלקטרוני - היכולת לתת אמון בעצור - אינו מתקיים ביחס למשיב 1 שהציג מצג שווא בפני שירות המבחן ביחס לעברו הפלילי. מכל מקום, טוען העורר, כי בית המשפט קמא שגה כאשר אימץ את המלצת שירות המבחן מקום בו ההמלצה מבוססת על מסד עובדתי שגוי מעיקרו ואין נפקא מינה האם המשיב 1 הטעה במכוון את שירות המבחן או שלא מסר אינפורמציה זו מיוזמתו לאחר שלא נשאל אודות עברו הפלילי בצרפת.

ביחס למשיב 2 טוען העורר כי עמדת שירות המבחן לא הייתה מבוססת רק על התרשמותו מאי התאמת אשת המשיב כמפקחת אלא גם מהתרשמותו מן המניפולטיביות שבהתנהלות המשיב 2 כלפי סביבתו.

עוד טוען העורר כי שגה בית המשפט קמא כאשר קבע כי בעניינם של המשיבים מתאיין החשש להימלטות מן הדין מקום בו לא ברחו מלכתחילה מהמדינה המבקשת את הסגרתם, משבחרו לבצע את העבירות מישראל וחסו תחת המרחק הגיאוגרפי וסמכות השיפוט השונה. לשיטת העורר, כאשר העתירה עומדת בעינה, קיים חשש ממשי להימלטות למדינה שבה לא יהיו חשופים לאכיפה פלילית, חשש זה מתגבר נוכח יכולותיהם של המשיבים משהעבירות שבוצעו על ידם כללו התחזות, שימוש בשמות בדויים ובאמצעים טכנולוגיים לטשטוש עקבותיהם.

13. בדיון שהתקיים לפני, טענה באת כוחו של המשיב 1 שאין להתערב בקביעתו של בית המשפט המחוזי בעניינו של המשיב 1 משהחלטה התבססה על המלצת הגורם המקצועי, הוא שירות המבחן, שממנה עלה באופן חד משמעי כי יש במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהמשיב 1 ואף את החשש להימלטות. עוד טוענת באת כוח המשיב כי יש לדחות את טענת העורר לפיה לא ניתן להסתמך על המלצת שירות המבחן בעניינו של המשיב 1 משלא ידע על עברו הפלילי בצרפת מקום בו בית המשפט המחוזי בחן טענה זו, דחה אותה ובחר להורות על שחרור המשיב 1 לחלופת מעצר בדרך של פיקוח אלקטרוני.

14. בא כוח המשיב 2 סומך ידו על החלטת בית המשפט קמא. לשיטתו, הפגם היחיד שנמצא בתסקיר שירות המבחן נרפא על ידי מציאת מפקחים חלופיים מתאימים על ידי בית המשפט. עוד טוען בא כוח המשיב 2, כי החשש להימלטות מתאיין לנוכח הודיית המשיב בעבירות המיוחסות לו; היעדר עבר הפלילי; קיומה של זיקה לישראל לאחר שעלה אליה וביסס בה את חייו יחד עם משפחתו; היעדר אינדיקציה ממשית להימלטות; וקבלת כל התנאים המגבילים.

דיון והכרעה

15. בענייננו, אין חולק על קיומן של ראיות לכאורה ושל עילות מעצר. הסוגיה העומדת להכרעה היא האם יש במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהמשיבים ואת החשש להימלטות מן הדין.

16. בכל הנוגע למשיב 1, קשתה עלי מסקנתו של בית המשפט קמא, לפיה במכלול הנסיבות ניתן ליתן בו אמון חרף העובדה שהמלצת שירות המבחן התבססה על מסד עובדתי שגוי. כאמור, שירות המבחן בא בהמלצה למעצר בפיקוח אלקטרוני מבלי שעברו הפלילי של המשיב 1 בצרפת היה מצוי לנגד עיניו. בהינתן טיבה עבירות המיוחסות למשיב, המדובר בפרט מהותי שאף עשויה להיות מכריעה בערכות שירות המבחן, ואשר השמטתו מערערת את תוקפה של מסקנת שירות המבחן. כידוע, תסקיר שירות המבחן הינו כלי עזר מקצועי אשר יש ליתן משקל ראוי להערכותיו (בש"פ 1246/13 מדינת ישראל נ' ברקאט, בפסקה 13 (15.2.2013)), אולם משהמלצתו התבססה על מסד עובדתי חסר ביחס לפרט מהותי ואף שגוי לא ניתן לקבלה כפשוטה. ומכל מקום הלכה ידועה היא שירות המבחן הוא גוף ממליץ, והמלצותיו אינן כובלות את שיקול דעת בית המשפט (בש"פ 5032/19 מדינת ישראל נ' עלי ג' בארין, בפסקה 11 (6.8.2019)), ודאי שכך מקום שבו ההמלצה הייתה מבוססת על מידע חסר בעניין מהותי. זאת ועוד, המלצתו של שירות המבחן בנסיבות אלה אינה מתיישבת עם הערתו בדבר "מאפייניו האישיותיים, עמדותיו הבעייתיות, דפוסיו המרמתיים והעובדה כי חסר גבולות מגובשים המונעים ממנו מעורבות בסיטואציות עוברות חוק". כמו כן, התנהלותו של המשיב 1 אל מול שירות המבחן בהסתרה מלמדת על מניפולטיביות ועל כן לא ניתן ליתן בו אמון.

בכל הנוגע למשיב 2, תנאי בסיסי בבחינת חלופת מעצר או מעצר בפיקוח אלקטרוני הוא מתן אמון במשיב עצמו שיקיים את תנאי מעצרו או שחרורו (בש"פ 769/15 אבו עסב נ' מדינת ישראל, בפסקה 17 (9.2.2015)); בש"פ 1903/18 מרואני נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (10.4.2018)). הפיקוח האלקטרוני אינו אלא אמצעי פיקוח טכני שנועד להבטיח את קיום התחייבויותיו של הנאשם ואינו מחליף את האמון שיש ליתן בנאשם, אלא מצטרף אליו, והדגש הוא במידת האמון שיש ליתן במשיב עצמו ולא רק במפקחיו (בש"פ 9984/17 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוני, פסקה 12 (27.12.2017)). תסקיר שירות המבחן בעניינו של המשיב 2 הדגיש את ההסתרה המשמעותית ואת המגמתיות שבהתנהלות המשיב כלפי משפחתו וכלפי שירות המבחן עצמו ואת הקושי שבהערכת התנהלותו וקשריו, בשל כך. על כן, אין די בכך שנמצאו מפקחים חלופיים מתאימים, כדי לרפא את הפגם השורשי והוא חוסר האמון הבסיסי במשיב 2 כך שאין במעצרו בפיקוח אלקטרוני כדי לאיין את המסוכנות ואת החשש להימלטות מן הדין.

17. סוף דבר, בשים לב למכלול השיקולים, הערר מתקבל המשיבים יוותרו במעצר מאחורי סורג ובריה עד להחלטה בעתירה.

ניתנה היום, כ"ו בסיון התש"ף (18.6.2020).

ש ו פ ט